

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

Vak:

AV ENGELS

2/2lt/w

Basisvorming

Onderwijsvorm:

A-STROOM

Graad:

1e graad

Leerjaar:

eerste en tweede leerjaar

Leerplannummer:

2010/001

(vervangt 97022)

Nummer inspectie:

2010/9/1//D

onderwijs van de
Vlaamse Gemeenschap

Pedagogische begeleidingsdienst
GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Emile Jacqmainlaan 20
1000 Brussel

INHOUD

Visie	2
Beginsituatie	3
Algemene doelstellingen	4
Leerplandoelstellingen / Leerinhouden / Specifieke pedagogisch-didactische wenken .	5
Tekstkenmerken	5
Tekstsoorten en verwerkingsniveaus	7
Luisteren	9
Lezen	13
Spreken	18
Mondelinge interactie	23
Schrijven	27
Kennis	31
Attitudes	36
Algemene pedagogisch-didactische wenken	38
Minimale materiële vereisten	42
Bibliografie	43

VISIE

Talen openen deuren. Met Engels kunnen leerlingen vele andere landen, volkeren en culturen leren kennen. Een nieuwe wereld gaat open.

Het is de taak van de leraar¹ om hen voor het leren van Engels te enthousiasmeren waarbij hij naast het ontwikkelen van hun kennis en vaardigheden, aandacht besteedt aan vakgebonden en vakoverschrijdende attitudes. In de eerste graad A-stroom is communicatie de essentie. Het streefdoel is daarbij dat leerlingen geleidelijk correcter leren spreken en schrijven. Dit mag echter niet hun plezier van het leren en durven spreken, fnuiken.

Cultuur wordt zeker niet vergeten: er wordt in de eerste graad in de les gefocust op de meer bekende steden, weetjes en feiten van de (hele) Angelsaksische wereld op voorwaarde dat deze ingebed worden in de vaardigheden. Maar leerlingen moeten ook aangemoedigd worden om buiten de les hun Engels te oefenen en te verbeteren.

Spelvormen aanwenden is vooral in de eerste graad een ideale werkvorm om leerlingen te motiveren en tegelijk hun kennis en vaardigheden te vergroten. Ook ICT is een krachtig hulpmiddel. Vergeet echter niet: *'Variety is the spice of life'*.

¹ Hiermee wordt ook 'lerares' bedoeld. Om de leesbaarheid van de tekst te verhogen wordt echter enkel naar de leraar, hij, zijn ...verwezen.

BEGINSITUATIE

Engels is voor de leerlingen van de eerste graad een nieuw vak. Er wordt van hen dan ook geen voorkennis verwacht. Sommigen begrijpen echter al heel wat Engels. Ze kunnen zelfs al een mondje Engels praten vanuit hun leefwereld (games, muziek, internet, film en tv, enz.) en de aanwezigheid van het Engels in onze steeds meer internationale maatschappij (zoals het gebruik van Engelse termen in het Nederlands). Sommige leerlingen hebben ook al initiatie Engels gehad in de basisschool. Dit alles kan een zeer heterogene groep opleveren. Daarom is het belangrijk om te achterhalen wat de sterktes zijn binnen de klasgroep. Men kan dit doen door de beginsituatie na te gaan via een zogenaamde instap- of diagnosetoets (2e of 3e les). Ook in het tweede jaar van de eerste graad A-stroom is het aangewezen om de beginsituatie van de zij-instromers na te gaan.

Het spreekt vanzelf dat het achterhalen van de sterktes van een klasgroep niet vrijblijvend is. Het is de bedoeling dat deze gegevens worden opgevolgd en dat zij, indien nodig, de basis vormen van een remediëringstraject of leiden tot een meer gedifferentieerde aanpak binnen de les. Dit hoeft echter niet noodzakelijk grootschalig te worden aangepakt. Zwakkere leerlingen zijn er bijvoorbeeld al bij gebaat indien men hen iets meer tijd en/of ondersteuning biedt bij het uitvoeren van dezelfde opdrachten. Sterke leerlingen kan men uitdagen door hen (soms) de rol van coach toe te bedelen, af en toe een extra opdracht te geven (uitbreidingoefeningen) of te laten grasduinen in Engelstalige magazines of strips (bijvoorbeeld in een leeshoekje in de klas).

Verder is overleg in de vakgroep Engels met collega's van de tweede en derde graad (ook over de onderwijsvormen heen) essentieel om de onderwijskwaliteit en de gelijkgerichtheid te bewaken.

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

Doelstellingen van het modernevreemdetalenonderwijs, en dus ook van het Engels, zijn leerlingen binnen de klas

- moderne vreemde talen mondeling en schriftelijk als communicatiemiddel te laten gebruiken;
- hun taalgebruik aan het doel van de taaltaak te leren aanpassen;
- de ondersteunende kennis² die nodig is voor het uitvoeren van de taaltaak te leren aanwenden;
- aan te moedigen talige strategieën in te zetten en daarop te reflecteren (naargelang hun mogelijkheden) om de doeltreffendheid van hun communicatie te verhogen.

Het hoofddoel is dus niet wat leerlingen over het Engels weten, maar wat ze ermee kunnen doen. Tijdens hun latere studies en loopbaan blijft het Engels ontzettend belangrijk.

Het is ook de bedoeling dat het modernevreemdetalenonderwijs leerlingen aanmoedigt om buiten de klas moderne vreemde talen mondeling en schriftelijk te gebruiken. Het modernevreemdetalenonderwijs zou tevens hun bereidheid tot en genieten van intercultureel contact met anderstaligen moeten bevorderen en er moeten toe bijdragen dat ze het nut van levenslang leren inzien.

Zowel binnen als buiten de klas is het belangrijk dat leerlingen plezier beleven aan het Engels. Een goed en veilig klasklimaat met respect en waardering, duidelijke afspraken en ruimte voor dialoog zijn daarvoor essentieel. Ook hulp bieden op maat en zich kunnen inleven in de leerlingen zijn cruciale factoren.

² Ondersteunende kennis is de vorm, betekenis, reële gebruikscontext van woorden en grammaticale constructies en aspecten van de socioculturele verscheidenheid van de Engelstalige wereld.

LEERPLANDOELSTELLINGEN / LEERINHouden / SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

TEKSTKENMERKEN

U vindt hieronder als bladwijzer een overzicht van de tekstenmerken voor alle vaardigheden. Hiermee kunt u bestaand en nieuw lesmateriaal screenen.

oor	luisteren					
boek	lezen					
mond	spreken					
hoofden	mondelijke interactie					
pen	schrijven					
Onderwerp						
concreet		x	x	x	x	x
eigen leefwereld en dagelijks leven		x	x	x	x	x
Taalgebruikssituatie						
concrete en voor de leerlingen vertrouwde, relevante taalgebruikssituaties		x	x	x	x	x
met en zonder visuele ondersteuning		x	x	x	x	
zonder storende achtergrondgeluiden		x				
ook met socioculturele aspecten van de Engelstalige wereld			x		x	
Structuur – samenhang - lengte						
eenvoudige zinnen				x	x	x
enkelvoudige en eenvoudig samengestelde zinnen		x	x			
elementaire tekststructuur		x	x	x	x	
eenvoudige en duidelijke tekststructuur						x
ook met redundante informatie		x	x			
korte teksten		x		x	x	x
vrij korte teksten			x			
Uitspraak – articulatie - intonatie						
met een aanzet tot heldere uitspraak				x	x	
heldere uitspraak		x				
met een aanzet tot zorgvuldige articulatie				x	x	
zorgvuldige articulatie		x				
met een aanzet tot een natuurlijke intonatie				x	x	
duidelijke, natuurlijke intonatie		x				
standaardtaal		x		x	x	
Tempo en vloetheid						
langzaam tempo		x		x	x	
met eventuele herhalingen en langere onderbrekingen				x	x	

oor	luisteren					
boek	lezen					
mond	spreken					
hoofden	mondelijke interactie					
pen	schrijven					
Woordenschat en taalvariëteit						
frequente woorden		x	x			
relevante woorden uit de woordvelden				x	x	x
eenduidig in de context (ondubbelzinnig)		x	x			
standaardtaal		x	x	x	x	x
informeel en formeel		x	x	x	x	x

TEKSTSOORTEN EN VERWERKINGSNIVEAUS

In dit leerplan wordt bij het woord 'teksten' naar alle vaardigheden verwezen, dus ook naar spreken en mondelinge interactie.

De **eindtermen** hebben altijd betrekking op **tekstsoorten**. Er bestaan er vijf waarvan er vier aan bod komen in de eerste graad A-stroom omdat ze voor deze jonge leerlingen binnen en buiten de klas relevant zijn.

<ul style="list-style-type: none">• Informatieve teksten 	<p><i>Omschrijving:</i> dit zijn teksten waarin het overbrengen van informatie centraal staat</p> <p><i>Voorbeelden:</i> een schema, tabel, krantenartikel, nieuwsitem, mededeling, folder, verslag, formulier, brief, e-mail, documentaire, interview, gesprek, uiteenzetting (door de leraar), recensie</p>
<ul style="list-style-type: none">• Prescriptieve teksten 	<p><i>Omschrijving:</i> deze teksten willen het handelen van de ontvanger rechtstreeks sturen</p> <p><i>Voorbeelden:</i> instructies (m.b.t. het klasgebeuren), een opschrift, waarschuwing, gebruiksaanwijzing, handleiding, publieke aankondiging, reclameboodschap</p>
<ul style="list-style-type: none">• Narratieve teksten 	<p><i>Omschrijving:</i> in deze teksten ligt de nadruk op het verhalend weergeven van feiten en gebeurtenissen</p> <p><i>Voorbeelden:</i> een scenario, relaas, interview, verhaal, film, feuilleton, reisverhaal</p>
<ul style="list-style-type: none">• Artistiek-literaire teksten 	<p><i>Omschrijving:</i> dit zijn deze teksten waarin een esthetische component expliciet aanwezig is</p> <p><i>Voorbeelden:</i> gedichten, een kortverhaal, roman, toneel, stripverhaal, lied</p>

Om te beschrijven wat leerlingen met taal moeten kunnen doen, wordt elke eindterm aan een verwerkingsniveau gekoppeld. Dit criterium bepaalt het niveau waarop de talige inhoud verwerkt moeten worden zodat de leerling³ de taalkaak goed zou kunnen uitvoeren. Er bestaan vier verwerkingsniveaus waarvan er in de eerste graad A-stroom drie aan bod komen en waarbij het volgende telkens het voorafgaande insluit:

- **Kopiërend niveau:** de leerling geeft de informatie letterlijk weer.
- **Beschrijvend niveau:** de leerling achterhaalt de informatie en geeft ze in grote lijnen weer.
- **Structurerend niveau:** de leerling achterhaalt de informatie en geeft ze/ordent ze op persoonlijke en overzichtelijke wijze.

³ Hiermee wordt ook 'leerlinge' bedoeld. Om de leesbaarheid van de tekst te verhogen wordt echter enkel naar de leerling, hij, zijn ...verwezen.

LUISTEREN

Onderstaande leerplandoelstellingen moeten steeds gelezen worden samen met de decretaal vastgelegde [tekstkenmerken](#) die als bladwijzer op pagina 5-6 van dit leerplan terug te vinden zijn. De eindtermen bepalen dat luisterfragmenten 'zonder storende achtergrondgeluiden' moeten worden aangeboden, zodat leerlingen zich volledig kunnen concentreren op de boodschap en de opdracht. Wanneer leerlingen dit aankunnen, kunnen echter ook fragmenten 'met storende achtergrondgeluiden' aangeboden worden op voorwaarde dat deze functioneel zijn en niet overheersen.

LEERPLANDOELSTELLING 1: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau het onderwerp bepalen in informatieve, narratieve en artistiek-literaire teksten.</i>		ET 1
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Narratieve teksten Artistiek-literaire teksten	<p>Voorbeeld: leerlingen zetten de afbeeldingen/logo's in de juiste volgorde bij het beluisteren van het luisterfragment.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een kort fragment uit een sprookje en kunnen er de juiste titel bij selecteren.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen kunnen de juiste tekstsoort linken aan overeenkomstige lees- en/of luisterfragmenten.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 2: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau de hoofdgedachte achterhalen in informatieve en narratieve teksten.</i>		ET 2
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Narratieve teksten	<p>Voorbeeld: de leerlingen selecteren de afbeelding/slogan die het best overeenkomt met de hoofdgedachte uit het beluisterde fragment.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een gesprekje tussen een ouder en een kind over de keuze van een eetgelegenheid – het kind kiest voor een fastfoodrestaurant, de ouder stelt een gezonder alternatief voor – via multiple choice kiest de leerling wat de ouder aanbeveelt.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 3: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau de gedachtegang volgen van informatieve, prescriptieve en narratieve teksten.</i>		ET 3
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten	Voorbeeld: de leerlingen krijgen instructies en voeren deze correct uit (stand up, turn around, go to the left ...).	
Narratieve teksten	Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een wegbeschrijving en duiden op een eenvoudig plannetje aan waar persoon X zich bevindt en naartoe gaat.	
Prescriptieve teksten		

LEERPLANDOELSTELLING 4: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau informatie selecteren uit informatieve, prescriptieve en narratieve teksten.</i>		ET 4
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten	Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een ingesproken boodschap en noteren een telefoonnummer, een adres ...	
Prescriptieve teksten	Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een tekst en vullen de namen in van de beschreven personen, benoemen de kledingstukken die zij dragen, kleuren de figuren correct in ...	
Narratieve teksten	Voorbeeld: de leraar beschrijft (mondeling) een eenvoudige prent en vraagt de leerlingen deze prent (volgens zijn instructie) na te tekenen. (zoals: teken een huisje in het midden van je blad, rechts van dit huisje staan 2 hoge bomen, links een garage, de zon schijnt en een bal ligt in de straat die voor het huisje loopt ...).	

LEERPLANDOELSTELLING 5: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau de tekststructuur en -samenhang herkennen van informatieve en narratieve teksten.</i>		ET 5
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten	Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een fragment met eenvoudige verbindingswoorden zoals 'first', 'then' ... en vervolledigen de geschreven weergave (tapescript) waarin deze woorden ontbreken.	
Narratieve teksten	Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een fragment en leggen vervolgens zinnen, die beginnen met verbindingswoor-	

LEERPLANDOELSTELLING 5: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau de tekststructuur en -samenhang herkennen van informatieve en narratieve teksten.</i>		ET 5
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	den, in de correcte volgorde. Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een verhaal en zetten vervolgens enkele zinnen in de juiste volgorde.	

LEERPLANDOELSTELLING 6: <i>De leerlingen kunnen indien nodig de volgende strategieën toepassen:</i>		ET 6
6.1	zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen;	
6.2	het luisterdoel bepalen;	
6.3	gebruik maken van ondersteunend visueel en auditief materiaal;	
6.4	hypothesen vormen over de inhoud van de tekst;	
6.5	de vermoedelijke betekenis van transparante woorden afleiden;	
6.6	de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context.	
Specifieke pedagogisch-didactische wenken		
6.1	Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een aankondiging van de avondprogramma's op tv luisteren en achterhalen hoe laat hun lievelingsprogramma start. Voorbeeld: de leerlingen beluisteren een sportprogramma op de radio en achterhalen hoe (goed) hun voetbalploeg gespeeld heeft. Voorbeeld: de leraar moedigt de leerlingen aan om tijdens het luisteren naar een kookprogramma ook de beelden aandachtig te bekijken door ze bijvoorbeeld te vragen naar de kleur van dingen of het aantal kookpotten dat ze zien. Voorbeeld: de leerlingen luisteren naar de uitleg van de verkoper in een winkel en achterhalen de benaming van een bepaald product.	
6.2	Voorbeeld: de leraar bespreekt een luistertekst vooraf, geeft de leerlingen een gatentekst die vooraf kort, individueel of klassikaal, wordt doorgenomen en die zij tijdens het luisteren verder moeten aanvullen.	

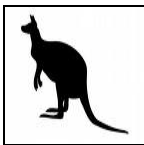
6.3	<p>Voorbeeld: de leerlingen krijgen ondersteuning tijdens het beluisteren van een tekst door de dynamiek en het expressievermogen van de leraar.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen bekijken een fragment van een reportage of film 'mute' (zonder geluid) en gebruiken de beeldinfo om te voorspellen waarover het fragment gaat.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen kiezen een aantal illustraties uit die volgens hen het best aansluiten bij de tekst (wanneer ze daarna mogen verklaren 'waarom' is er een leuke spreek follow-up).</p>
6.4	<p>Voorbeeld: de leraar laat een tekstfragment horen over een gekend onderwerp en stopt de opname na het beluisteren van 1/4 van de tekst. Hij laat de leerlingen raden hoe het fragment verder zal gaan. Hij herhaalt deze procedure drie keer.</p>
6.5	<p>Voorbeeld: de leerlingen krijgen een lijstje met transparante woorden; ze beluisteren de tekst, vinken aan welke transparante woorden ze gehoord hebben en leiden de betekenis ervan af:</p> <p>great (E) – groot (N)</p> <p>large (E) – large (F)</p> <p>coast(E) – kust (N)</p> <p>large – enlarge</p> <p>school – scholar</p> <p>question – questionnaire</p>
6.6	<p>Voorbeeld: de leerlingen krijgen een aantal woorden aangereikt zonder context. Ze kruisen aan welke woorden ze niet begrijpen. Daarna beluisteren ze een tekst met deze woorden in context. De leerlingen duiden aan welke woorden ze nu wel begrijpen waarna een klassikale bespreking volgt.</p>

de leerlingen zetten hun kennis (ET 35 en 36) functioneel in bij het uitvoeren van de luistertaken.

de leerlingen werken aan de attitudes (ET 37 tot 40) bij het uitvoeren van de luistertaken.

LEZEN

Onderstaande leerplandoelstellingen moeten steeds gelezen worden samen met de decretaal vastgelegde [tekstkenmerken](#) die als bladwijzer op pagina 5-6 van dit leerplan terug te vinden zijn.

LEERPLANDOELSTELLING 7: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau het onderwerp bepalen in informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten.</i>		ET 7
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Prescriptieve teksten Narratieve teksten Artistiek-literaire teksten	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="flex: 1;"> <p>Voorbeeld: een verkeersbord, een pictogram (Tourist Information Office, pub ...).</p> <p>Voorbeeld: een menu (Disneyworld Florida ...).</p> <p>Voorbeeld: een gedicht (Valentine ...).</p> <p>Voorbeeld: een kort berichtje (een 'wist-je-datje' uit een jongerenmagazine ...), een uitnodiging (Halloween party ...).</p> </div> <div style="flex: 0.2; text-align: center;"> </div> <div style="flex: 1;"> <p>, een verbod (no cycling, no smoking ...), een uithangbord</p> </div> </div>	

LEERPLANDOELSTELLING 8: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau de hoofdgedachte achterhalen in informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten.</i>		ET 8
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Prescriptieve Narratieve teksten Artistiek-literaire teksten	<p>Voorbeeld: de leerlingen onderstrepen in een keuzelijst de hoofdgedachte die het best met de tekst overeenkomt (in een kort, eenvoudig krantenbericht, in de handleiding van een computerspelletje, in een kort, eenvoudig, geïllustreerd weerbericht van een Engelstalig gebied (zoals Dover), in een liedjestekst, een nursery rhyme ...).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen selecteren de foto die het best overeenkomt met de hoofdgedachte in een tekst.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 9: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau de gedachtegang volgen van informatieve, prescriptieve en narratieve teksten.</i>		ET 9
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Prescriptieve teksten Narratieve teksten	<p>Voorbeeld: de leerlingen volgen op een stratenplan (van Londen) de weg van A naar B op basis van instructies (second left, straight ahead, first turn to the right, at the traffic lights ...).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen volgen eenvoudige instructies (het opzetten van een tent, een recept voor scrambled eggs, apple crumble ...).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen kunnen de belangrijkste gebeurtenissen uit een kort, eenvoudig verhaal opsommen ('Wall-E', sprookjes bewerkt door Roald Dahl ...).</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 10: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau de informatie selecteren uit informatieve, prescriptieve en narratieve teksten.</i>		ET 10
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Prescriptieve teksten Narratieve teksten	<p>Voorbeeld: de leerlingen achterhalen hoe laat een bepaald programma op een Engelstalige zender start.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen stellen hun eigen tv-avond samen.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen vergelijken een Brits ontbijt met een continentaal ontbijt.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen beantwoorden een vraag aan de hand van de 'WH-questions' (who, what, why, where, when ...) op basis van een boekenflap of een verhaal.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 11: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau de tekststructuur en -samenhang herkennen van informatieve en narratieve teksten.</i>		ET 11
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Narratieve teksten	<p>Voorbeeld: de leerlingen ordenen gebeurtenissen in een tekst chronologisch, bijvoorbeeld met behulp van een schema of knipsels (een verknipt reisverhaal, strip, recept voor pudding ... terug in de juiste volgorde zetten).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen vullen tussentitels bij alinea's in die ze uit een lijst met keuzemogelijkheden halen.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen krijgen een tekst zonder inleiding en/of slot. Ze kiezen de juiste inleiding en/of het juiste slot uit een aantal mogelijkheden (waarvan er slechts een bij de tekst past).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen krijgen tekstballonnen en tekeningen en matchen ze.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 12: <i>De leerlingen kunnen indien nodig de volgende strategieën toepassen:</i>		ET 12
12.1 zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen; 12.2 herlezen wat onduidelijk is; 12.3 het leesdoel bepalen; 12.4 gebruik maken van ondersteunend visueel materiaal; 12.5 een woordenlijst of een woordenboek raadplegen; 12.6 de vermoedelijke betekenis van transparante woorden afleiden; 12.7 de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context.		

Specifieke pedagogisch-didactische wenken

12.1 **Voorbeeld:** de leerlingen achterhalen een fout in een tekst (bijvoorbeeld in de eerste zin staat 'green door' in de laatste zin 'blue door').

Voorbeeld: de leerlingen halen woorden uit de tekst (gap-filling).

Voorbeeld: de leerlingen vullen in de laatste paragraaf een woord in.

Voorbeeld: de leraar stelt, voor ze beginnen te lezen, een vraag over de laatste paragraaf.

Deze didactische principes zijn niet enkel hier belangrijk maar zijn altijd vereist bij het aanleren van de receptieve vaardigheden. Het is belangrijk om op voorhand vragen te stellen (= facilitation aim) en een motiverende tekstkeuze (= motivational aim) te maken.

Voorbeeld: de leerlingen volgen instructies zoals 'vul in, kruis aan, print deze oefening ...'.

Voorbeeld: de leraar haalt woorden *op voorhand* uit de tekst aan de hand van pre-teaching of spelvorm en 'matching exercises', waardoor de leerlingen zich beter kunnen concentreren op de eigenlijke taak.

12.2 **Voorbeeld:** 'Duid de moeilijkste passage(s) aan, lees ze voor en vraag aan je partner/medeleerlingen om deze uit te leggen.' Dit voorbeeld en de voorbeelden bij 3 tussen aanhalingstekens zetten of herwerken.

12.3 **Voorbeeld:** 'Jij/je broer/zus/vriend bent (is) gevallen en je zoekt het telefoonnummer van een dokter in een telefoongids'.

Voorbeeld: 'Zoek op eBay de goedkoopste GSM, MP3, kleding ...en vergelijk met je vrienden (groepje) wat je gevonden hebt'.

Voorbeeld: 'Je bent een week in Belfast, plan je week (tijd, prijs, locatie) met: voetbalwedstrijd, cinema, concert ...'.

Op dit niveau is het, zeker in het begin, de leraar die het leesdoel bepaalt. Het is de bedoeling dat de leerlingen gaandeweg sterker worden.

12.4 **Voorbeeld:** een voorgedrukte Valentijnskaart, Halloweenkaart ...

Voorbeeld: illustraties bij een tekst.

Voorbeeld: de foto's bij een berichtje.

12.5 **Voorbeeld:** de leraar vraagt de leerlingen de betekenis op te zoeken van woorden die voor hen noodzakelijk zijn om de tekst te begrijpen.

12.6 **Voorbeeld:** de leerlingen trachten de betekenis van woorden in een leestekst te achterhalen aan de hand van verwante woorden die ze reeds kennen: 'deepen' ken ik ... want 'deep' zit erin; 'minimize' herken ik ... want 'minimum' zit erin.

Voorbeeld: de leerlingen zoeken woorden in de tekst die hen doen denken aan woorden in het Frans, Nederlands, Engels ...

12.7 **Voorbeeld:** de leerlingen krijgen een aantal woorden aangereikt zonder context. Ze kruisen aan welke woorden ze niet begrijpen. Daarna lezen ze een tekst met deze woorden in context. De leerlingen duiden aan welke woorden ze nu wel begrijpen en vergelijken de resultaten met hun buur.

Voorbeeld: de leerlingen krijgen de uitleg uit het woordenboek en zoeken vervolgens het betreffende woord in de tekst.

de leerlingen zetten hun kennis (ET 35 en 36) functioneel in bij het uitvoeren van de leestaken.

de leerlingen werken aan de attitudes (ET 37 tot 40) bij het uitvoeren van de leestaken.

SPREKEN

Onderstaande leerplandoelstellingen moeten steeds gelezen worden samen met de decretaal vastgelegde [tekstkenmerken](#) die als bladwijzer op pagina 5-6 van dit leerplan terug te vinden zijn.

LEERPLANDOELSTELLING 13: <i>de leerlingen kunnen op kopiërend niveau vooraf beluisterde en gelezen informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten luidop lezen.</i>		ET 13
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Prescriptieve teksten Narratieve teksten Artistiek-literaire teksten	Voorbeeld: de leerlingen lezen een vooraf beluisterd en gelezen weerbericht aan klasgenoten luidop voor. Voorbeeld: de leerlingen bekijken een filmfragment en lezen daarna de uitgeschreven dialogen luidop voor.	

LEERPLANDOELSTELLING 14: <i>de leerlingen kunnen op kopiërend niveau vooraf gelezen informatieve, prescriptieve, narratieve en artistiek-literaire teksten luidop lezen.</i>		ET 14
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Prescriptieve teksten Narratieve teksten Artistiek-literaire teksten	Voorbeeld: de leerlingen lezen een wist-je-datje uit een teen magazine, een recept, een bladzijde uit een strip, een nursery rhyme luidop voor.	

LEERPLANDOELSTELLING 15: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau vooraf gekende informatie uit informatieve en narratieve teksten meedelen.</i>		ET 15
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Narratieve teksten	<p>Voorbeeld: de leerlingen lezen in een tijdschrift/krant, waar, wanneer, welke film gespeeld wordt en vertellen het aan medeleerlingen.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen kunnen op basis van 'WH-questions' (who, what, why, where, when ...) de samenvatting van een boek of een film aan hun medeleerlingen vertellen.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 16: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau uit informatieve en narratieve teksten een gebeurtenis, een verhaal navertellen met ondersteuning van sleutelwoorden of met visuele ondersteuning.</i>		ET 16
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
Informatieve teksten Narratieve teksten	<p>Voorbeeld: de leerlingen zoeken zelf prenten, afbeeldingen of maken tekeningen bij een gelezen/beluisterde tekst over een bepaalde gebeurtenis en vertellen aan de hand daarvan het verhaal na.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen maken een PowerPoint of een collage met de ingrediënten van een recept en leggen aan de hand daarvan uit hoe het gerecht bereid wordt (lemon pie, pancakes ...).</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 17: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een spontane mening geven.</i>		ET 17
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	<p>Voorbeeld: de leerlingen vertellen aan hun medeleerlingen welke sport, muziek, gerechten ...ze (niet) leuk/lekker vinden en motiveren waarom (niet).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen voeren een zelfevaluatie uit op basis van duidelijke, vooraf vastgelegde criteria (hoe heb ik het gedaan, wat is er al goed, wat kan beter) en/of beoordelen een medeleerling aan de hand van dezelfde criteria.</p>	

	<p>Voorbeeld: de leerlingen beantwoorden eenvoudige vragen en motiveren hun antwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Which animal do you like? • Which animal would you like to be? • Which country would you like to live in? • What's your dream job? • What do you think of the following persons? (de leraar toont enkele foto's van (on)bekende mensen)
--	--

LEERPLANDOELSTELLING 18:		ET 18
<i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een gebeurtenis, een verhaal, iets of iemand beschrijven met ondersteuning van sleutelwoorden of met visuele ondersteuning.</i>		
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	<p>Voorbeeld: de leerlingen stellen zichzelf/hun familie/idolen ... voor aan de hand van een foto.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen beschrijven een eenvoudig voorwerp/een persoon aan de hand van een foto (die de anderen niet zien), de medeleerlingen proberen het voorwerp/de persoon te raden.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 19:		ET 19
<i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies.</i>		
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	<p>Voorbeeld: de leerlingen gebruiken het gepaste taalregister in de klas (excuse me, you're welcome, here you are, may I open the window ...).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen kunnen elkaar en de leraar begroeten en afscheid nemen binnen en buiten de klas en hierbij het juiste taalregister gebruiken.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 20: <i>de leerlingen kunnen op structurerend niveau aan de hand van sleutelwoorden een verwerkte tekst bondig weergeven.</i>		ET 20
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen lezen of beluisteren een tekst en vertellen het verhaal opnieuw aan de hand van een eenvoudige woordenlijst in chronologische volgorde of op basis van een mindmap ⁴ .	

LEERPLANDOELSTELLING 21: <i>de leerlingen kunnen op structurerend niveau aan de hand van sleutelwoorden bondig verslag uitbrengen over een gebeurtenis.</i>		ET 21
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen vertellen aan de hand van een aantal sleutelwoorden over een gebeurtenis op school (sportdag, schooluitstap ...), een gebeurtenis tijdens het weekend, de vakantie ...	

LEERPLANDOELSTELLING 22: <i>de leerlingen kunnen op structurerend niveau een voorbereide informatie presenteren aan de hand van een format (sjabloon).</i>		ET 22
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen vertellen hun medeleerlingen over een film, hun passie, hun lievelingsauteur ... en volgen daarbij de door de leraar aangeboden structuur.	

⁴ Inspirerende links naar nuttige websites over mindmaps vindt u terug op de startpagina van uw Smartschoolplatform.

<p>LEERPLANDOELSTELLING 23:</p> <p>De leerlingen kunnen indien nodig de volgende strategieën toepassen:</p> <p>23.1 zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles kunnen uitdrukken;</p> <p>23.2 het spreekdoel bepalen;</p> <p>23.3 gebruik maken van ondersteunende lichaamstaal;</p> <p>23.4 gebruik maken van ondersteunend visueel materiaal;</p> <p>23.5 iets op een andere wijze zeggen;</p> <p>23.6 de boodschap beperken tot of aanpassen aan wat zij echt kunnen uitdrukken.</p>	<p>ET 23</p>
<p>Specifieke pedagogisch-didactische wenken</p>	
<p>23.1 Voorbeeld: de leerlingen leren zich in stapjes uitdrukken. Voorbeeld: de leerlingen gebruiken lichaamstaal om hun spreken te ondersteunen.</p>	
<p>23.2 Voorbeeld: de leerlingen vragen zich af 'Wie is mijn publiek?'</p>	
<p>23.3 Voorbeeld: een leerling beeldt met mimiek of gebaren een woord/uitdrukking/gevoel uit en de rest van de klas raadt het woord/uitdrukking/gevoel.</p>	
<p>23.4 Voorbeeld: de leerlingen maken gebruik van foto's, tekeningen, collages ...</p>	
<p>23.5 Voorbeeld: de leerlingen zoeken voortdurend naar al eerder gekende woorden bij een klasgesprek/bij het aanleren van nieuwe woorden. Voorbeeld: de leerlingen oefenen 'het geven van omschrijvingen' en 'het denken aan verschillende aspecten van een goed gekend woord'. Voorbeeld: de leerlingen moeten 1 minuut (30 seconden ...) praten over het woord dat op hun cue card staat (woorden als: <i>water, teacher, mother, hospital</i> ...).</p>	
<p>23.6 Voorbeeld: de leerlingen vragen zich af 'Welke boodschap moet overkomen? (algemene informatie, een opdracht ...).</p>	
<p>de leerlingen zetten hun kennis (ET 35 en 36) functioneel in bij het uitvoeren van de spreektaken.</p>	
<p>de leerlingen werken aan de attitudes (ET 37 tot 40) bij het uitvoeren van de spreektaken.</p>	

MONDELINGE INTERACTIE

Onderstaande leerplandoelstellingen moeten steeds gelezen worden samen met de decretaal vastgelegde [tekstkenmerken](#) die als bladwijzer op pagina 5-6 van dit leerplan terug te vinden zijn.

LEERPLANDOELSTELLING 24: De leerlingen kunnen deelnemen aan een gesprek door: 24.1 vragen, antwoorden en uitspraken te begrijpen; 24.2 erop te reageren; 24.3 zelf vragen te stellen, antwoorden te geven en uitspraken te doen.		ET 24
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
24.1.	Voorbeeld: de leerlingen staan vooraan in /in het midden van de klas en hebben een woord in gedachten (een dier, een persoon, een plaats); de andere leerlingen stellen vragen waar enkel een yes/no antwoord op gegeven mag worden.	
24.2	Voorbeeld: de leerlingen stellen zich voor, vragen de weg, doen inkopen ... door gebruik te maken van dialogies waarvan de moeilijkheidsgraad stapsgewijs toeneemt: <ul style="list-style-type: none">• een leerling leest een rol, de andere leest het antwoord;• een leerling leest een rol, de andere heeft de keuze tussen een aantal antwoordmogelijkheden;• een leerling leest een rol, de andere geeft het antwoord zonder ondersteuning;• beide rollen worden gespeeld zonder ondersteuning. De rollen (kunnen) worden omgedraaid.	
24.3	Voorbeeld: de leerlingen stellen zich voor, vragen de weg, doen inkopen ... door middel van dialogies die zij bedenken op basis van cue cards en andere werkvormen zoals groepswork ... De moeilijkheidsgraad neemt stapsgewijs toe door de leerlingen meer zelfstandigheid te geven bij de invulling van hun dialogie.	

LEERPLANDOELSTELLING 25: <i>de leerlingen kunnen deelnemen aan een gesprek door een eenvoudig gesprek te beginnen, te voeren en af te sluiten.</i>		ET 25
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen leren in de doeltaal het woord vragen, vaste zinswendingen gebruiken om te beginnen, van onderwerp te veranderen, het gesprek af te sluiten ...	

LEERPLANDOELSTELLING 26: <i>de leerlingen kunnen deelnemen aan een gesprek door gebruik te maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies.</i>		ET 26
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen houden rekening met hun doelpubliek bij het opstellen van hun dialogies. Met vrienden, de leraar, de directeur ... wordt op de gepaste manier gecommuniceerd.	

LEERPLANDOELSTELLING: 27 <i>De leerlingen kunnen indien nodig de volgende strategieën toepassen:</i>		ET 27
27.1	zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen of kunnen uitdrukken;	
27.2	het doel van de interactie bepalen;	
27.3	gebruik maken van ondersteunende lichaamstaal;	
27.4	ondanks moeilijkheden via omschrijvingen de correcte boodschap overbrengen;	
27.5	vragen om langzamer te spreken, iets te herhalen, iets aan te wijzen;	
27.6	iets op een andere wijze zeggen;	
27.7	gedeeltelijk herhalen wat iemand zegt of iets aanwijzen om wederzijds begrip na te gaan.	

Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
27.1	<p>Voorbeeld: de leerlingen blijven luisteren en moeten uit de context de betekenis afleiden.</p> <p>Voorbeeld: de leraar gebruikt af en toe doelbewust woorden die de leerlingen nog niet hebben geleerd.</p> <p>Voorbeeld: bij een webcamgesprek met een medeleerling uit een Engelstalige partnerschool, blijft de leerling communiceren over zijn hobby's, ondanks het feit dat hij niet alles begrijpt.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen luisteren naar key words en gebruiken ze in de les.</p>
27.2	<p>Voorbeeld: de leerlingen begrijpen niet ieder woord maar begrijpen wel de bedoeling.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen bekijken voorbeelden van verschillende soorten gesprekken en spelen ze na.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen stellen zich vooraf een realistisch doel, bijvoorbeeld: ik wil een portie 'fish & chips' bestellen. Na de mondelinge interactie vragen ze zich af of ze hun doel bereikt hebben.</p> <p>Voorbeeld: de leraar hanteert als didactische werkvorm 'de trein van leerlingen'. Hierbij wordt een zin doorgefluisterd en wordt er op het einde van de oefening nagegaan wat er nog van de oorspronkelijke boodschap overblijft.</p> <p>Voorbeeld: alle leerlingen krijgen een zelfde dialoog (een verkoopsgesprek, een vraag voor informatie ...) gelinkt aan verschillende situaties (in een winkel, op de markt, bij de dokter ...) en emoties (een van de sprekers is moe, opgewonden, boos, blij ...) en moeten op gepaste wijze reageren.</p>
27.3	<p>Voorbeeld: de leerlingen laten hun medeleerlingen aan de hand van uitbeelding en mimiek woorden en uitdrukkingen raden.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen ontdekken emoties aan de hand van beeldmateriaal zonder klank.</p>
27.4	<p>Voorbeeld: de leerlingen lopen met een foto/prent/tekening/ ... op hun voorhoofd/rug gekleefd in de klas rond. De medeleerlingen omschrijven het woord tot de betrokken leerling weet wat/wie op zijn voorhoofd/rug kleeft.</p>
27.5	<p>Voorbeeld: de leerlingen beheersen het classroom English en kunnen deze ook aanwenden in een bredere context.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen gebruiken vaste formules (aangereikt door de leraar) om hun gesprekspartner te vragen langzamer te spreken, iets te herhalen ...</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen krijgen drie mogelijke eenvoudige formuleringen op een blaadje aangeboden en gebruiken één van de drie om de spreker te vragen langzamer te spreken.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen krijgen een lijst met enkele 'chunks'. Tijdens een spreekoefening per twee moeten zij een van deze chunks gebruiken als de leraar een welbepaald signaal geeft (bijvoorbeeld: vraag je medeleerling iets te herhalen wanneer ik op het bord klop, vraag je medeleerling om langzamer te spreken als ik kuch ...).</p>

27.6 **Voorbeeld:** de leerlingen worden voortdurend aangemoedigd om gekende woorden te gebruiken in klasgesprekken.

Voorbeeld: de leerlingen leggen een lijstje aan met vaste uitdrukkingen en vullen dat stelselmatig aan.

27.7 **Voorbeeld:** de leerlingen blijven Engels spreken tijdens gesprekken met hun medeleerlingen, ze gebruiken hun moedertaal niet. Wanneer een leerling de boodschap niet goed begrijpt, proberen de anderen deze zo te formuleren dat de leerling de boodschap toch begrijpt.

de leerlingen zetten hun kennis (ET 35 en 36) functioneel in bij het uitvoeren van de spreektaken

de leerlingen werken aan de attitudes (ET 37 tot 40) bij het uitvoeren van de spreektaken

SCHRIJVEN

Onderstaande leerplandoelstellingen moeten steeds gelezen worden samen met de decretaal vastgelegde [tekstkenmerken](#) die als bladwijzer op pagina 5-6 van dit leerplan terug te vinden zijn.

LEERPLANDOELSTELLING 28: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau inlichtingen verstrekken op eenvoudige formulieren.</i>		ET 28
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen vullen een onlineformulier voor een webmailpakket in en geven zichzelf een e-mailadres. Voorbeeld: de leerlingen vullen van zichzelf en/of van een bekend persoon uit de Engelstalige wereld een Fact File in. Voorbeeld: de leerlingen boeken een onlineticket voor een concert, festival, bioscoopbezoek of een verplaatsing.	

LEERPLANDOELSTELLING 29: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een tekst schrijven over een in de klas behandeld onderwerp met behulp van sleutelwoorden.</i>		ET 29
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen maken samen met de leraar een mindmap over een gekend onderwerp als voorbereiding op een schrijfoefening. Voorbeeld: de leerlingen maken gebruik van een door de leraar aangereikt schrijfkader (zij schrijven op een postkaart een kort verslag van hun vakantie en kiezen daarvoor uit de volgende woorden 'weather' (sunny, hot, windy ...), 'food & drink' (tasty, cheap, expensive ...), 'accommodation' (swimming pool, clean, beach) ... Voorbeeld: de leerlingen maken gebruik van een door de leraar aangereikt schrijfkader (zij schrijven een uitnodiging voor hun verjaardagsfeestje met behulp van de volgende sleutelwoorden: 'birthday party', 'date', 'place', 'time', 'theme').	

LEERPLANDOELSTELLING 30: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een bericht opstellen met behulp van een voorbeeld.</i>		ET 30
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	<p>Voorbeeld: de leerlingen sturen een sms'je om te laten weten waar ze zijn/of dat ze dat ze later zullen zijn (I'm at the bus stop/the bus is late).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen sturen een e-card om iemand te feliciteren ('Happy birthday') of wensen over te brengen ('Have a good trip', 'Get well soon' ...).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen plaatsen een bericht op een forum of schrijven een korte lezersbrief met hun eigen mening over een bekend persoon uit de Engelstalige wereld (clothes, behaviour, love ...).</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 31: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau een gebeurtenis, een verhaal, iets of iemand beschrijven door middel van een opsomming in korte zinnen.</i>		ET 31
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	<p>Voorbeeld: de leerlingen beschrijven in eenvoudige zinnen een voor iedereen gekend en/of bekend persoon (leraar, leerling, internationale ster ...) en de medeleerlingen raden daarna over wie het gaat.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen schrijven een verhaal met behulp van afbeeldingen.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 32: <i>de leerlingen kunnen op beschrijvend niveau gebruik maken van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies.</i>		ET 32
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	<p>Voorbeeld: de leerlingen herkennen het verschil tussen formeel en informeel taalgebruik door de opmaak, de aanspreking en het slot van een brief te bestuderen (formal: Dear Sir, Yours faithfully, Dear Mrs Bubblegum, Yours sincerely, With kind regards – informal: Dear Amy, lots of love ...). Ze kunnen daarna op basis van de inhoud van een brief de juiste aanspreking en het juiste slot invullen.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 33: de leerlingen kunnen op structurerend niveau persoonlijke, ook digitale, correspondentie voeren met behulp van een voorbeeld.		ET 33
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	<p>Voorbeeld: de leerlingen corresponderen met elkaar of met de leraar via e-mail of blog.</p> <p>Voorbeeld: de leraar brengt de leerlingen in contact met Engelstalige leeftijdsgenoten waarmee de leerlingen kunnen corresponderen.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 34: De leerlingen kunnen indien nodig de volgende strategieën toepassen:		ET 34
34.1	zich blijven concentreren ondanks het feit dat ze niet alles kunnen uitdrukken;	
34.2	het schrijfdoel bepalen;	
34.3	gebruik maken van een model of van een in de klas behandelde tekst;	
34.4	gebruik maken van een woordenlijst of een woordenboek;	
34.5	de principes van lay-out toepassen;	
34.6	de eigen tekst nakijken.	
Specifieke pedagogisch-didactische wenken		
34.1	Voorbeeld: de leerlingen consulteren een (online) woordenboek of vragen hulp aan een medeleerling of de leraar.	
34.2	<p>Voorbeeld: de leerlingen leren bij het bepalen van het schrijfdoel om in stapjes te werk te gaan. Hulpmiddel hierbij is het invullen van de zin 'ik wil mijn publiek (publiek invullen) informeren over/overtuigen van/laten nadenken over/oproepen tot ...' Een mindmap (bijvoorbeeld bij een woordenschatles over 'my home') kan verheldering bieden.</p> <p>Voorbeeld: een leerling beschrijft zijn kamer, terwijl een andere leerling de positie van het beschreven meubilair op een blad tekent.</p>	
34.3	<p>Voorbeeld: de leerlingen schrijven, naar analogie met een voorbeeld, een eenvoudige uitnodiging voor een feestje of een menu.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen schrijven een kort weerbericht (genre 'Metro'), een katebelletje, een dank-je-wel berichtje, een aanbeveling voor een boek ...</p>	

34.4	<p>Voorbeeld: de leerlingen zoeken in een (online) woordenboek op hoe je een woord correct kan spellen.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen kunnen bij de afbeelding van een mens alle aangeduide lichaamsdelen op de juiste plaats noteren. Hierbij gebruiken ze een beeldwoordenboek.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen zoeken in een beeldwoordenboek de betekenis op van nieuwe woorden.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen krijgen een korte lijst met twee of drie woorden en zoeken deze op in een woordenlijst/woordenboek. Vervolgens schrijven zij een kort verhaal of maken een korte tekst waarin al deze woorden voorkomen.</p>
34.5	<p>Voorbeeld: de leerlingen zetten een met de hand geschreven tekst over in een worddocument en maken hierbij o.a. gebruik van een online spellingchecker.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen krijgen verschillende voorbeelden van dezelfde tekst (een versie zonder alinea's en een andere met verschillende alinea-indelingen om duidelijk te maken dat woorden bijvoorbeeld kunnen gesplitst worden over de alinea's heen ...) en kiezen de meest geschikte lay-out voor deze tekst.</p>
34.6	<p>Voorbeeld: de leerlingen kijken hun eigen tekst na op basis van een door de leraar aangeboden kijkwijzer</p> <ul style="list-style-type: none">• Does my text have the correct number of lines?• Is the punctuation complete?• Is the spelling correct?• Does my text have the correct style? (no smileys, no 'ain't', not 'U, no they is ...).

de leerlingen zetten hun kennis (ET 35 en 36) functioneel in bij het uitvoeren van de schrijftaken

de leerlingen werken aan de attitudes (ET 37 tot 40) bij het uitvoeren van de schrijftaken

KENNIS

LEERPLANDOELSTELLING 35: <i>De leerlingen kunnen bij het uitvoeren van hun taaltaken de vereiste lexicale en grammaticale elementen functioneel inzetten:</i>	ET 35
--	--------------

1	UIT DE VOLGENDE WOORDVELDEN:	EXAMPLES	ET 35.1
1	Persoonlijke gegevens	<ul style="list-style-type: none"> • surname, first name • age • date of birth • nationality • address • telephone number • hobbies • habits • place of birth • school • appearance: hair, eyes, length, clothes, distinguishing features ... 	

2	Dagelijks leven	<ul style="list-style-type: none"> • classroom English • pets • the alphabet • work, jobs in everyday life ... • hobbies • traffic • places in town • public signs • home and house • days and months
3	Relatie tot de anderen	<ul style="list-style-type: none"> • family and friends
4	Eten en drinken	<ul style="list-style-type: none"> • food and drink
5	Tijd, ruimte, natuur	<ul style="list-style-type: none"> • numbers (cardinal, ordinal, even, odd ...) • dates • the clock • animals • countries and nationalities
6	Het weer	<ul style="list-style-type: none"> • the weather • seasons
7	Winkelen	<ul style="list-style-type: none"> • shopping • clothes
8	Diensten en beroepen	<ul style="list-style-type: none"> • (public) services and jobs

2 OM PERSONEN, DIEREN EN ZAKEN TE BENOEMEN⁵:		EXAMPLES	ET 35.2.
1	Te verwijzen naar personen, dieren en zaken		
	• Zelfstandige naamwoorden: getal	Nouns: e.g. one flower/two flowers	
	• Lidwoorden: bepaald en onbepaald	Articles: e.g. a(n), the	
	• Voornaamwoorden: persoonlijk en bezittelijk	Personal pronouns (object/subject form): e.g. he, me Possessive adjectives/pronouns: e.g. my/ours, Jack's dog is cute, the walls of my room are white The impersonal pronoun: one	
2	Personen, dieren en zaken nader te bepalen en te omschrijven		
	• Bijvoeglijke naamwoorden	Adjectives: e.g. wonderful	

⁵ Dit leerplan gaat ervan uit dat, om de onder punt twee en drie beschreven items te kunnen aanbrengen, de leerlingen de volgende kenniselementen actief beheersen:

- comparison of adjectives (regular forms) e.g. large-larger-largest;
- comparison of adjectives (irregular forms) e.g. good – better (than) – best, much/many/a lot(of) – more – most;
- adjectives/adverbs of manner e.g. slow-slowly;
- regular plurals e.g. teachers, boys, ladies, wives, buses;
- irregular plurals e.g. men, women, children, teeth, feet, policemen, gentlemen, postmen.

3	OM UITSPRAKEN TE DOEN:	EXAMPLES	ET 35.3.
1	Te bevestigen, te vragen en te ontkennen		
	<ul style="list-style-type: none"> • Bevestigende, ontkennende en vragende zinnen 	Affirmative sentences: e.g. 'Jamie lives in Glasgow.' Negative sentences: e.g. 'He doesn't live in Edinburgh'. Interrogative sentences: e.g. 'Is his wife Welsh?' 'Do you know Jamie?'	
	<ul style="list-style-type: none"> • Overeenkomst tussen onderwerp en werkwoord 	Agreement: e.g. 'The children are excited.' 'They learn darts this afternoon instead of mathematics; Darts is a popular game in English pubs and mathematics is not an easy subject'.	
	<ul style="list-style-type: none"> • Vragende woorden 	Question words: e.g. why, where, who, when, what, how, whose ...	
2	Te situeren in de tijd		
	<ul style="list-style-type: none"> • Werkwoordsvormen en hulpwerkwoorden voor de communicatie in de tegenwoordige tijd 	Present tenses: simple present, present continuous - e.g. 'My father works at the zoo of Antwerp.' 'He sometimes has to clean the cages and feed the elephants.' 'What is he doing now?' Ing-forms: as nouns – e.g. 'Listening to loud music on your I-pod is bad for your ears.' Ing-forms: short prohibitions – e.g. 'No smoking.' Ing-forms: after certain verbs – e.g. 'Do you like playing football? Yes, my favourite hobby is playing football.'	

4 UITBREIDINGSDOELSTELLINGEN⁶:	EXAMPLES
<p><i>Deze uitbreidingsdoelstellingen zijn een verderzetting van eindtermen 35.2 en 35.3.</i></p> <p><i>Het is erg belangrijk dat u, rekening houdend met de beginsituatie van uw leerlingen en hun mogelijkheden, ernaar streeft om zoveel mogelijk uitbreidingsdoelstellingen te realiseren. In de meeste klassen zouden alle doelstellingen na twee jaar bereikt moeten kunnen worden.</i></p> <p><i>Overleg en afspraken over het kennisgedeelte in de vakgroep zijn uiteraard essentieel (U)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Simple past e.g. 'The princess kissed the frog.' 'Who let the dog out?'(U)</i> • <i>Future: Will, 'll, won't e.g. 'Next week I'll be 13.' 'Will you get a mobile phone?' 'No, I won't , my father says I'm too young.' (U)</i> • <i>Future: to be going to + infinitive e.g. 'I'm going to buy a motorcycle.' (U)</i> • <i>Some, any, no (U)</i> • <i>There is, there are (U)</i> • <i>Adverbs: She speaks English fluently/well.(U)</i>

LEERPLANDOELSTELLING 36: <i>de leerlingen reflecteren over taal en taalgebruik binnen de vermelde taalgebruikssituaties om zo hun functionele en ondersteunende kennis uit te breiden.</i>		ET 36
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen gebruiken een portfolio of een door de leraar aangereikt zelf-, peer- of groepeerbeoordelingsformulier (met een aantal duidelijke en vooraf vastgelegde criteria) om te reflecteren over hun taal(gebruik).	

⁶ Uitbreidingsdoelstellingen worden aangeduid met een U en zijn cursief gedrukt. Deze zijn niet verplicht, maar bedoeld voor de meer gevorderde klassen en/of leerlingen.

ATTITUDES⁷

LEERPLANDOELSTELLING 37: <i>de leerlingen tonen bereidheid en durf om te luisteren, te lezen, te spreken, gesprekken te voeren en te schrijven in het Engels.</i>		ET 37*
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen nemen spontaan het woord en gaan in op vragen en opdrachten van de leraar.	

LEERPLANDOELSTELLING 38: <i>de leerlingen tonen bereidheid tot taalverzorging</i>		ET 38*
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	Voorbeeld: de leerlingen gebruiken een (online) woordenboek of naslagwerk Voorbeeld: de leerlingen geven feedback aan anderen via peer- en groepeerbeoordeling (op basis van een door de leraar aangereikt rooster met duidelijke, vooraf vastgelegde criteria). Voorbeeld: de leerlingen gebruiken feedback van anderen om hun gesproken en geschreven teksten beter te maken en te verbeteren: zij vragen vrienden, familie om hun teksten na te lezen.	

⁷ Attitudes worden aangeduid met een asterisk, ze zijn enkel na te streven en niet te realiseren.

LEERPLANDOELSTELLING 39: <i>de leerlingen tonen belangstelling voor de aanwezigheid van moderne vreemde talen in hun leefwereld, ook buiten de school, en voor de socioculturele wereld van de taalgebruikers.</i>		ET 39*
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	<p>Voorbeeld: de leerlingen gebruiken, kijken, lezen, luisteren naar Engelstalige media. Ze doen dit al dan niet op basis van een opdracht van hun leraar: ze kijken bijvoorbeeld naar een (al dan niet door de leerling zelfgekozen).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen bekijken populair televisieprogramma of internetfilmpje en beantwoorden daarover een eenvoudige vraag.</p>	

LEERPLANDOELSTELLING 40: <i>de leerlingen stellen zich open voor de esthetische component van teksten.</i>		ET 40
Leerinhoud	Specifieke pedagogisch-didactische wenken	
	<p>Voorbeeld: de leerlingen duiden rijmwoorden aan in een tekst.</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen bepalen aan de hand van de lay-out van een tekst wat voor soort tekst het is (zelfs als het in een taal is die ze niet kennen).</p> <p>Voorbeeld: de leerlingen beluisteren nursery rhymes en tongue twisters en lezen ze luidop.</p>	

ALGEMENE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Een bundel met pedagogisch-didactische wenken voor het vak Engels vindt u terug op de startpagina van uw Smartschoolplatform.

Deze wenken zijn bedoeld om leraren Engels te inspireren en horizontale en verticale gelijkgerichtheid op school te bevorderen. Dat betekent dus dat de bundel niet enkel voor jonge en beginnende leraren een must is. Van het aanbrengen van woordenschat en grammatica over het evalueren van de vaardigheden tot het doeltaalgebruik in de les Engels, op basis van deze pedagogisch-didactische wenken, zou het mogelijk moeten zijn om degelijk onderwijs te bieden en alle leerlingen voor het vak Engels te begeisteren.

HET OPEN LEERCENTRUM EN DE ICT-INTEGRATIE

Het gebruik van het open leercentrum (OLC) en de ICT-integratie past in de totale visie van de school op leren en op het werken aan de leervaardigheden van de leerlingen. De inzet en het gebruik van ICT en van het OLC zijn geen doel op zich maar een middel om het onderwijsleerproces te ondersteunen.

Door de snelle evolutie van de informatietechnologie volgen nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij elkaar in hoog tempo op. Kennis en inzichten worden voortdurend verruimd. Er komt een enorme hoeveelheid informatie op ons af. De school zal de leerlingen moeten leren hier zinvol en veilig mee om te gaan.

Zelfstandig kunnen werken, in staat zijn eigen initiatieven te ontplooiën en over het vermogen beschikken om nieuwe ideeën en oplossingen in samenwerking met anderen te ontwikkelen, zijn essentieel. Voor het onderwijs betekent dit een ingrijpende verschuiving: minder aandacht voor de passieve kennisoverdracht en meer aandacht voor de actieve kennisconstructie binnen de unieke ontwikkeling van elke leerling. Die benadering nodigt leraren en leerlingen uit om voortdurend met elkaar in dialoog te treden, omdat je de ander nodig hebt om te kunnen leren. Het traditionele beeld van onderwijs zal steeds meer verdwijnen en veranderen in een dynamische leeromgeving waar leerlingen in eigen tempo en in wisselende groepen onderwijs zullen volgen. Dergelijke leerprocessen worden bevorderd door gebruik te maken van het OLC en van ICT-integratie als onderdeel van deze rijke gedifferentieerde leeromgeving.

Het open leercentrum als krachtige leeromgeving

Een open leercentrum (OLC) is een ruimte waar leerlingen, individueel of in groep, zelfstandig, op hun eigen tempo en op hun eigen niveau kunnen leren, werken en oefenen.

Om een krachtige leeromgeving te zijn, is een open leercentrum

- uitgerust met voldoende didactische hulpmiddelen,
- ter beschikking van leerlingen op lesmomenten en daarbuiten,
- uitgerust in functie van leeractiviteiten met pedagogische ondersteuning.

In ideale omstandigheden zou de ganse school een open leercentrum kunnen zijn. In werkelijkheid kan in een school echter niet op elke plaats en op elk moment een dergelijke leeromgeving gewaarborgd worden. Daarom kiezen scholen ervoor om een aparte ruimte als OLC in te richten om zo de leemtes in te vullen.

Voor de meeste leeractiviteiten volstaat een klaslokaal of informaticalokaal. Wanneer is het echter nuttig om over een OLC te beschikken?

- Bij een gedifferentieerde aanpak waarbij verschillende leerlingen bezig zijn met verschillende leeractiviteiten, kan het klaslokaal op vlak van zowel ruimte als middelen niet meer als enige leeromgeving voldoen. Dit is zeker het geval bij begeleid zelfstandig leren, vakoverschrijdend leren, projectmatig werken ... Vermits leerlingen bij deze leeractiviteiten een zekere vrijheid krijgen in het plannen, organiseren en realiseren van het leren, is de beschikbaarheid van extra ruimte en middelen soms noodzakelijk.
- Het leren van leerlingen beperkt zich niet tot de eigenlijke lestijden. Voor sommige opdrachten moeten zij beschikken over aangepaste leermiddelen buiten de eigenlijke lestijden. Niet iedereen heeft daar thuis de mogelijkheden voor. In functie van gelijke onderwijskansen, lijkt het zinvol dat een school ook momenten buiten de lessen voorziet waarop leerlingen van een OLC gebruik kunnen maken.

Om hieraan te voldoen, beschikt een OLC minimaal over volgende materiële mogelijkheden:

- ruim lokaal met een uitnodigende inrichting die een flexibele opstelling toelaat (bijv. eilandjes om in groep te werken);
- ICT: computers met internetverbinding, printmogelijkheid, oortjes, microfoons ...
- digitaal leerplatform waar alle leerlingen toegang toe hebben;
- materiaal waarvan de vakgroepen beslissen dat het moet aanwezig zijn om de leerlingen zelfstandig te laten werken/leren (software, papieren dragers ...) en dat bewaard wordt in een openkastsysteem;
- kranten en tijdschriften (digitaal of op papier).

In het ideale geval is er nog een bijkomende ruimte beschikbaar (liefst ook met ICT-mogelijkheden) die zowel kan gebruikt worden als 'stille' ruimte of juist omgekeerd om bijvoorbeeld leerlingen presentaties te laten oefenen (de grote ruimte is in dat geval de stille ruimte) of voor groepswork (discussiemogelijkheid).

Op organisatorisch vlak is het van belang dat met het volgende rekening wordt gehouden:

- het OLC wordt bij voorkeur gebruikt voor werkvormen en activiteiten die niet in het vaklokaal kunnen gerealiseerd worden;
- het is belangrijk dat bij een leeractiviteit begeleiding voorzien wordt. Deze begeleiding kan zowel gebeuren door de actieve aanwezigheid van een leraar als ook 'van op afstand' door middel van gerichte opdrachten, stappenplannen, studietips ...;
- het OLC is toegankelijk buiten de lesuren (bijv. tijdens de middagpauze, een bepaalde periode voor en/of na de lesuren).

Voor het welslagen is het aan te bevelen dat een OLC-beheerder aangesteld wordt. Deze beheerder zorgt o.a. voor inchecken, bewaren van orde, beheer van het materiaal en praktische organisatie en wordt bijgestaan door een ICT-coördinator voor de technische aspecten.

Door het specifieke karakter van het OLC is deze ruimte bij uitstek geschikt voor de realisatie van de ICT-integratie binnen de vakken maar deze integratie mag zich niet enkel tot het OLC beperken.

ICT-integratie als middel voor kwaliteitsverbetering

Onder ICT-integratie verstaan we het gebruik van informatie- en communicatietechnologie ter ondersteuning van het leren.

ICT-integratie kan op volgende manieren gebeuren:

- **Zelfstandig oefenen in een leeromgeving**
Nadat leerlingen nieuwe leerinhouden verworven hebben, is het van belang dat ze voldoende mogelijkheden krijgen om te oefenen bijvoorbeeld d.m.v. specifieke pakketten. De meerwaarde van deze vorm van ICT-integratie kan bestaan uit: variatie in oefenvormen, differentiatie op het vlak van tempo en niveau, geïndividualiseerde feedback, mogelijkheden tot zelfevaluatie.
- **Zelfstandig leren in een leeromgeving**
Een mogelijke toepassing is nieuwe leerinhouden verwerven en verwerken, waarbij de leerkracht optreedt als coach van het leerproces (bijvoorbeeld in het open leercentrum). Een elektronische leeromgeving (ELO) biedt hiertoe een krachtige ondersteuning.
- **Creatief vormgeven**
Leerlingen worden uitgedaagd om creatief om te gaan met beelden, woorden en geluid. De leerlingen kunnen gebruik maken van de mogelijkheden die o.a. allerlei tekst-, beeld- en tekenprogramma's bieden.
- **Opzoeken, verwerken en bewaren van informatie**
Voor het opzoeken van informatie kunnen leerlingen gebruik maken van o.a. cd-roms, een ELO en het internet.
Verwerken van informatie houdt in dat de leerlingen kritisch uitmaken wat interessant is in het kader van hun opdracht en deze informatie gebruiken om hun opdracht uit te voeren.
De leerlingen kunnen de relevante informatie ordenen, weergeven en bewaren in een aangepaste vorm.

- Voorstellen van informatie aan anderen
Leerlingen kunnen informatie aan anderen meedelen of tonen met behulp van ICT-ondersteuning met tekst, beeld en/of geluid onder de vorm van bijvoorbeeld een presentatie, een website, een folder ...
- Veilig, verantwoord en doelmatig communiceren
Communiceren van informatie betekent dat leerlingen informatie kunnen opvragen of verstrekken aan derden. Dit kan via e-mail, internetfora, ELO, chat, blog ...
- Adequaat kiezen, reflecteren en bijsturen
De leerlingen ontwikkelen competenties om bij elk probleem verantwoorde keuzes te maken uit een scala van programma's, applicaties of instrumenten, al dan niet elektronisch. Daarom is het belangrijk dat zij ontdekken dat er meerdere valabele middelen zijn om hun opdracht uit te voeren. Door te reflecteren over de gebruikte middelen en door de bekomen resultaten te vergelijken, maken de leerlingen kennis met de verschillende eigenschappen en voor- en nadelen van de aangewende middelen (programma's, applicaties ...). Op basis hiervan kunnen ze hun keuzes bijsturen.

VOET

Wat en waarom?

Vakoverschrijdende eindtermen⁸ (VOET) zijn minimumdoelen die, in tegenstelling tot de vakgebonden eindtermen, niet specifiek behoren tot een vakgebied, maar door meerdere vakken en/of vakoverschrijdende onderwijsprojecten worden nagestreefd.

De VOET geven scholen de opdracht om jongeren te vormen tot de actieve burgers van morgen!

Zij moeten jongeren in staat stellen om die sleutelcompetenties te verwerven die een zinvolle bijdrage leveren aan het uitbouwen van een persoonlijk leven en aan de opbouw van de samenleving.

Het ordeningskader van de VOET bestaat uit een samenhangend geheel dat deels globaal en deels per graad geformuleerd wordt.

Globaal:

- een **gemeenschappelijke stam** met 27 sleutelvaardigheden
Deze gemeenschappelijke stam is een opsomming van vrij algemeen geformuleerde eindtermen, los van elke context. Ze zijn toepasbaar in alle opvoedings- en onderwijsactiviteiten van de school. Ze kunnen, afhankelijk van de keuze van de school, in samenhang met alle andere vakgebonden of vakoverschrijdende eindtermen worden toegepast;
- **zeven** maatschappelijk relevante toepassingsgebieden of **contexten**:
 - **lichamelijke gezondheid en veiligheid,**
 - **mentale gezondheid,**
 - **sociorelationele ontwikkeling,**
 - **omgeving en duurzame ontwikkeling,**
 - **politiek-juridische samenleving,**
 - **socio-economische samenleving,**
 - **socioculturele samenleving.**

Per graad:

- **leren leren,**
- **ICT** in de eerste graad,
- **technisch-technologische vorming** in de tweede en derde graad ASO.

⁸ In de eerste graad B-stroom spreekt men over vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen (VOOD). Aangezien zowel VOET als VOOD na te streven zijn, beperken we ons in de tekst tot de term VOET, waarbij we zowel naar het begrip vakoverschrijdende eindtermen als vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen verwijzen.

Een zaak van het hele team

De VOET vormen een belangrijk onderdeel van de basisvorming van de leerlingen in het secundair onderwijs. Om een brede en harmonische basisvorming te waarborgen moeten de eindtermen van de gemeenschappelijke stam, contexten, leren leren, ICT en technisch-technologische vorming in hun samenhang behandeld worden. Het is de taak van het team om - vanuit een visie en een planning - vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen te combineren tot zinvolle gehelen voor de leerlingen.

Door de globale formulering krijgen scholen meer autonomie bij het werken aan de vakoverschrijdende eindtermen, waardoor de school meer mogelijkheden krijgt om het eigen pedagogisch project vorm te geven.

Het team zal keuzes en afspraken moeten maken over de VOET.

De globale formulering over de graden heen betekent niet dat alle eindtermen in alle graden moeten aan bod komen, dit zou een onbedoelde verzwaring van de inspanningsverplichting tot gevolg hebben. Bij het maken van de keuzes wordt verwacht dat elke graad in elke school een redelijke inspanning doet ten opzichte van het geheel van de VOET, rekening houdend met wat in de andere graden aan bod komt.

Doordat de VOET niet louter graadgebonden zijn, krijgt de school/scholengemeenschap de mogelijkheid om een leerlijn over de graden heen uit te werken.

MINIMALE MATERIËLE VEREISTEN⁹

Om dit leerplan in optimale omstandigheden te realiseren dient de school over de noodzakelijke **uitrusting en didactisch materiaal** te beschikken. Dit houdt in

- ruimte voor aankleding (posters, wandkaarten, foto's, knipsels ...);
- een bord, scherm;
- een degelijke geluidsinstallatie;
- een tv- en dvd-speler (vast of mobiel);
- geluids- en beelddragers;
- een aantal referentiewerken zoals woordenboeken, grammatica's ... (inclusief cd-rom's);
- multimediacomputers met internetaansluiting;

bij voorkeur in een vaklokaal met gemakkelijk verplaatsbaar meubilair om interactieve werkvormen mogelijk te maken.

⁹ Inzake veiligheid is de volgende wetgeving van toepassing:

- Codex
- ARAB
- AREI
- Vlarem.

Deze wetgeving bevat de technische voorschriften die in acht moeten genomen worden m.b.t.:

- de uitrusting en inrichting van de lokalen;
- de aankoop en het gebruik van toestellen, materiaal en materieel.

Zij schrijven voor dat:

- duidelijke Nederlandstalige handleidingen en een technisch dossier aanwezig moeten zijn;
- alle gebruikers de werkinstructies en onderhoudsvoorschriften dienen te kennen en correct kunnen toepassen;
- de collectieve veiligheidsvoorschriften nooit mogen gemanipuleerd worden;
- de persoonlijke beschermingsmiddelen aanwezig moeten zijn en gedragen worden, daar waar de wetgeving het vereist.

BIBLIOGRAFIE

Een inspirerend overzicht met lesmateriaal, referentieswerken en links naar nuttige websites voor het vak Engels vindt u terug op de startpagina van uw Smartschoolplatform.